

TADEUSZ KALKOWSKI

ŚLASKIE
ZAPISKI NUMIZMATYCZNE

Tom I

1959 — 1963

Pał. Tow. Arch.

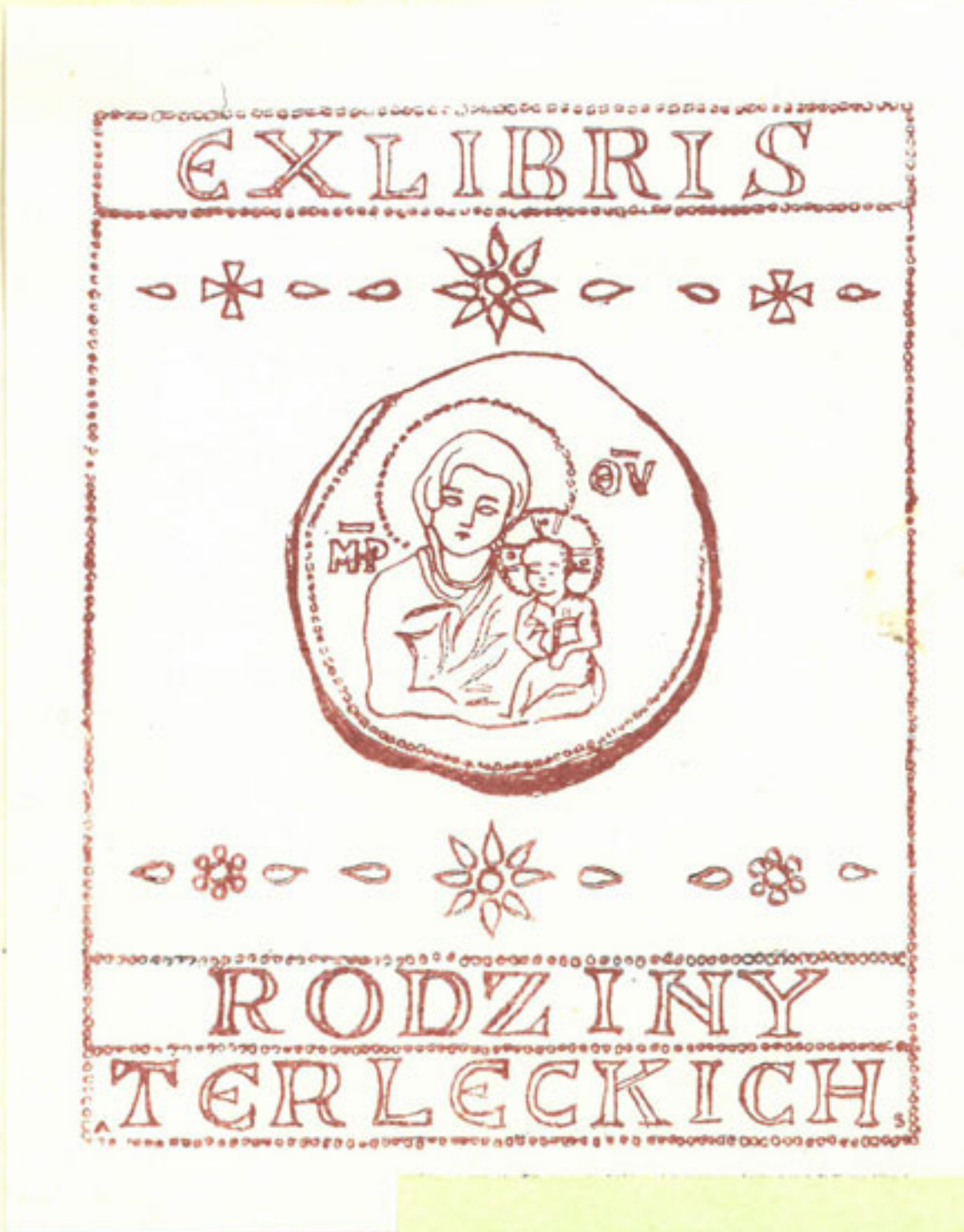

Egzemplarz autorski Nr.9.

Tad. Karłowicz

Wielce Szanowni Koledze
Młodystawom Terleckiemu

autor

Tadeusz Kaekowski

W Krakowie, 15. sierpnia 1964 r.

mk J. Wysocki

Ś L A S K I E

Z A P I S K I   N U M I Z M A T Y C Z N E

Komunikat wewnętrzny

Redaguje: Mgr Inż. Tadeusz Kałkowski

T O M   1.

obejmujący 5 roczników - 1959 - 1963

B ę d z i n   1963.

ŚLĄSKIE ZAPISKI NUMIZMATYCZNE

Komunikat wewnętrzny dla członków Koła Numizmatycznego przy Oddziale Katowickim Polskiego Towarzystwa Archeologicznego - Będzin, ulica 22 Lipca nr 29 I.p.

Redaguje : Mgr inż. Tadeusz Kałkowski

Rok I.

w Będzinie, w kwietniu 1959 r.

Nr 1.

Od redakcji

Przystępując do wydawania stałego miesięcznego biuletynu wewnętrznego w nowopowstałym Kole Numizmatycznym przy Katowickim Oddziale Polskiego Tow. Archeologicznego pragniemy wyjaśnić, że główną tematykę biuletynu stanowić będą informacje zbieraackie z zakresu numizmatyki naszych Ziemi Zachodnich : Górnego i Dolnego Śląska, Ziemi Lubuskiej, Pomorza Szeceńskiego a także Pomorza Mazurskiego. Nie zaniedbamy jednak spraw numizmatycznych ogólnopolskich i zagranicznych - o ile pozwolą na to ograniczone rozmiary naszego biuletynu.

Z życia Koła Numizmatycznego.

W dniu 24 marca 1959 r. w lokalu Biblioteki Śląskiej w Katowicach odbyło się wstępno, porozumiewawcze zebranie śląskich zbioraczy monet i medali w celu omówienia możliwości stowarzyszenia się przy Katowickim Oddziale Pol.Tow.Arch. Przy udziale 17 uczestników postanowiono wpiąć się gromialnie na członków Polskiego Tow.Archologicznego, zawiązać Koło Numizmatyczne i zająć się werbunkiem członków.

W dniu 7 kwietnia 1959 r. w tym samym lokalu dokonano inauguracji Koła Numizmatycznego. Do Zarządu Koła weszli Ob.Ob. : mgr inż. Kałkowski Tadeusz jako przewodniczący, Galus Józef jako zastępca przewodn., mgr Piwowarczyk Antoni jako sekretarz, Krawiec Zdzisław jako zast.sekretarza i mgr Modrzyński Janusz i Gieracz Brunon jako członkowie. Zebrania Koła postanowiono odbywać raz w miesiącu, w pierwszy wtorek każdego miesiąca od godz. 17 - 20.30, dziękując Dyrekcji Biblioteki Śląskiej w Katowicach, ul. Francuska 12, za ośmno udzielenie lokalu.

Pierwsi członkowie Koła Numizmatycznego.

1. Balcerowski Lucjan - Będzin, ul. Podjazie 14
2. Czech Giner - Katowice, ul. Cynkowa 30.
3. Galus Józef - Katowice, ul. Jordana 13b m.9
4. Gieracz Brunon - Siemianowice, Śl. ul. Szopena 7.
5. Graniger Jan - Chorzów-Batory, ul. Kościelna 13.

6. Kałkowski Tadeusz mgr inż. - Kraków, ul. **Sołskiego** 27 m.2.
7. Krawiec Zdzisław - Sosnowiec, ul. Grochowa 3.
8. Kubiak Ksawery - Szopieniec 1, Rejtana 40.
9. Mękioka Julia mgr - Gliwice, ul. Zygmunta **Starego** 8.
10. Modrzyński Janusz mgr - Chorzów, ul. Powstańców 25.
11. Piwowarozyk Antoni mgr - Mysłowice, ul. Szymanowskiego 6.
12. Starkulla Wilhelm - Zabrze 3, ul. Głowackiego 14.
13. Zarzycki Roman - Katowice, ul. Słowackiego 20.
14. Zawadzinski Janusz - Katowice, ul. Moniuszki 4 m.4.

Instytucje otrzymujące nasz biuletyn bezpłatnie:

1. Biblioteka Śląska - Katowice, ul. Francuska 12.
2. Biblioteka Jagiellońska - Kraków, Aleja Mickiewicza 22
3. Muzeum Regionalne - Będzin, Zamek
4. Muzeum Śląskie - Bytom
5. Muzeum Miejskie - Gliwice, ul. Dolnych Wałów
6. Muzeum Miejskie - Opole
7. Muzeum Miejskie - Raembórz
8. Muzeum Wojewódzkie - Wrocław
9. Gabinet Numizmatyczny Ossolineum - Wrocław, Szewska 37
10. Muzeum Regionalne - Nowa Sól n/Odrą, ul. Swierozowskiego 26.

Dyrekcje wymienionych muzeów prosimy gorąco o stałe nadsyłanie komunikatów o otrzymanych skarbach monet. Na początek - prosimy o wykaz posiadanych skarbów numizmatycznych z ostatniego 10-lecia i ich krótki opis. Dziękujemy i

Pierwsze zadanie robocze dla członków naszego Koła.

Od czegoś trzeba zacząć, więc na początek uporządkujemy w naszych zbiorach monety, które na ziemi śląskiej są najpospolitsze : monety pruskie z XVIII. i XIX wieku, bite w dużej ilości w kilku mennicach, nie tylko pruskich, ale również i śląskich. O te chodzi nam szczególnie, postaramy się więc odnaleźć je i wyodrębnić w osobnym dziale naszego zbioru. Poniżej zamieszczamy krótką informację na ten temat.

Kto ze zbieraczy pragnąłby zaznajomić się głębiej z produkcją menniczą pruską z lat 1740 - 1888 polecamy mu 7-tomowy katalog zbioru monet i medali pruskich, przechowywanych do roku 1944 na zamku w Malborku, a opracowany przez słynnego numizmatyka niemieckiego dra Smila Bahrfeldta i wydany drukiem w Gdańsku w latach 1901 - 1932. Oryginalny tytuł tego pomnikowego dzieła : Bahrfeldt E. Die Münzen und Medaillon - Sammlung in der Marienburg. Danzig 1901-32.

Monety Fryderyka II i jego następców, bite na naszych
Ziemiach Zachodnich

Król pruski Fryderyk II /1740-1786/ zjednoczył pod swoim berkiem wiele ziem. Wśród jego licznych tytułów oficjalnych widnieją też i takie, które odnoszą się do naszych Ziemi Zachodnich :

.... księżę Śląska, Szczecina, Pomorza, Kaszubii, Kamienia i Krosna, hrabia Kłodzka, pan Stargardu, Lęborka i Bytowa....

Mennice Fryderyka II i jego następców :

Fryderyka Wilhelma II. /1786-1797/

Fryderyka Wilhelma III /1797-1840/

Fryderyka Wilhelma IV. /1840-1860/

Wilhelma I. /1861-1888/

są na monetach oznaczone literami, dzięki czemu możemy łatwo wyłowić egzemplarze, bite na naszych ziemiach. Należą one bezspornie do numizmatyki polskiej.

Poniżej podajemy bliższe objaśnienie znaków menniczych na monetach pruskich :

Znak mennicy	Mennica	Czynna w latach	Opisane w Katalogu Malborskim tom / str.
<u>1/ Mennice na Ziemiach Zachodnich :</u>			
B	Wrocław	/1743 - 1822/	III/1
G	Kłodzko	/1807-1809, 1813/	III/80
G	Szczecin	/1753-1754/	III/105
E	Królewiec	/1753-1802/	II
<u>2/ Pozostałe mennice pruskie :</u>			
A	Berlin	/1740-1888/	
C	Clove /Nadrenia/	/1740-1767/	III/168
D	Aurich /Fryzja Wsch./	/1750-1768/	III/125
D	Düsseldorf	/1817-1848/	III/181
F	Magdeburg	/1752-1767/	III/111
B	Hannover	/1866-1878/	III/142

Monety z mennicy kłodzkiej i szczecińskiej należą do rzadkości. Królewiec, dziś Kaliningrad leży wprawdzie obecnie w granicach Związku Radzieckiego, jednak bite tam monety były przeznaczone dla

całego Pomorza Mazurskiego, więc również i dla naszego województwa
olsztynskiego.

Skarb monet z XVII wieku

przeważnie śląskich i niemieckich znalezione przy odbudowie starej
zabytkowej kamienicy w Bytomiu Odrzańskim.

Dzienniki doniosły, że ze skarbu tego zabezpieczono w Muzeum w Nowej
Soli w sumie 976 monet srebrnych małych, 190 sztuk większych
i 2 sztuki złote. Prosimy Muzeum nowosolskie o bliźsze szczegóły.
